

ALABEARREZ

Illunaldietako olerki miñak zauritzen nau.
Begitar-tean sukarra,
biotzean zurda.
Noraezean,
osto ximelen gisa, dardaraz.
Bizitzak galdu ote du ezti-miña?

Thor-Urtzi'ren semeak, nun dira?

Lizarraga'ren illobia
berrogei giltzekin itxi zutenez,
iduritzen zait,
kristau izatearen grazia galdu genuela.
Orregatik,
egun bakoitzak berea ezin du eman.

Gure bizia bizi ote gera?
Edo,
nere bizia bizi ote naiz?

Iparraldeko erriren batean
jaino bear nintzan,
aize otz garbiak
piñu-basoak barreiatzen dituan
Eskandinabia partean.
Aize garbiak aske,
gizona gizon,
fedea fede,
erria erri
iraundutzen duan lur aretan.
Illerriak ere lorategi
biurtzen diran lekuan.

Ta illeta miñezko karrasi larriak
bizia mingosten duan
Euskalerrian sortu nintzan.
Ego-aize lordin eroak
lardats errepelak
leunki miaztuz
egizko izakera galerazten duan lekuan.

Bertako giroak,
ez naizena izatera beartzen nau.

OTSALAR

Sortzetiko Kondena

Alperrik naiko dute
bizia jokatu,
billari dabillanak
ezin du arkitu.
Ikusterik ez dana
ezin lei aditu
zentzutasun guziak
berakin baditu.

Larrimiñen sukarrez
bizian taupotsa.
Giro-gori batean
miñez da biotza,
beroari beldur ta
ukatu nai otza;
era larri orretzek
darama bizitza.

Sortzetiko kondena,
illobi estua;
gure mundu onetan
izate justua.
Erioak garamaz
emanik eskua.
Mundu au, milla aldiz,
madarikatua!

OTSALAR

URDIÑEZ

Amillik sakonenetan,
gaillurrik gorenetan
sentidu dut,
soillik,
zentzu-biotzetan,
utsunearen bakardadea,
bakardadearen utsunea.

Ez da gerorik
eta
oraiña igesik.

Gora begira, agiñak estutuz,
urdiña bera indartuaz
lausotzen dan aldera,
barne-gogoz.
Oro da urdiñ...
urdiñaren gaiñetik,
urdiñaren atzetik, urdiña...

Izate guzia
suntsi
dadin urdiñez.

OTSALAR

ITXAROPENEZKO BIDE BARRIRA

Miñezko kantua amodiozko kantuan
Biurtzeko,
Ezteukat bildurrik
Neure burua ukatu
Ta bertanbera itxiteko atzoko bideari.

Badakit.
Bai, badakit
Gogorra izango dana.
Gogorra?... Eta nork daki?...
Aldabenaren
Laguntasunagaz
Atx-tontorrek be zelai biurtzen dira sarritan.

Eskeko egingo dodaz neure eskuak
Buru-biotzen morroi
Alguztidunaren aurrean.
Eta,
Bere kerizpea
Eskatuz,
Beragan itxarongo dot
Eta aurrera jarraitu beti,
Bertanbera betiko itxitako bideruntz
Atzerantza
Barriro begiratu barik.

Bizitza barriko bide latzetan
Ankapietatik odola dariola joango naz,
Aurrerantza,
Aurrerantza beti,
Atzeruntza begiratu barik,
Konturatu barik,
Egillearen Egian
Sinistuaz,
Txoriak egan egiten dauban moduan.

Eta
Txori askatuaren
Kantuan,
Kantauko dot:
«Maitasunez
Maitatuko dodaz
Bizitzakin batera emon zeustazan Aginduak».

Eta gero,
Iñoiz be illuntzen ez dan eguneko
Egunsentian,
Ixiltasunezko paraie zelaira
Joaten naizenian,
Errukarri
Ta Parkamenez
Artu nagizu,
Maitasunez Zugan Sinistu ta Itxaron egin dodalaka.

MARKUE

1966.

Kantuz eta Itxaropenez

I

Amaika milla
arantzagaz
dakarzu
zaurituta
biotza.

Ainbeste oiñaze artu dauben
zoritxarrezko biotz orrentzat
ez ete-da
egongo
bakea ta egotaroa
egunen
batean?

Danok
alkar
parkatu

eta
areriorik eztagoan
tokira
egaz egiteko naia:

beste
asmorik
eztaukazula
esan
deustazu.

II

Ez nozu ikusten ba
ixiltasunezko kantuaren deia
entzuten nagoala?

Itxi egidazu
kantu au entzuten
apur batean.

Geroago joango gara
arkalegaz
azken bako
itxasora.

baiña orain ez
gerotxoago baiño:

Euskalerra onen
itxaso ta lurrak
ixilik
gordetan
daubezan
ezkutuko
soiñu arrigarrizkoak
amaitzen
diranean.

Orduan joango gara.

Orduan,
baiña
ixiltasunezko
kantua
entzuten
itxi egidazu
orain
pixkatean.

III

Kantu zoli eta zabal batean
kantauko neuke neure kantua
benetako olerkaria banintzake,

suak itotzen dauan
burdiñazko neurketa barik
olerki-berbeta askatuan.

Izar amatauen artean
ezagutzeko dagozan
itxaso ixilletara
joango nintzake
olerki-egoen egazkada astiroan.

Misteriozko mendi ezkutuetan
gordetzen diran
azken bako amesetaren besoetako
amesetakin amesetan,

santuen arimetako arimetan
benetan maitatzen diranen su-garretan
txarto egiñak ordaintzen dabiltzanen oiñazetan
pozik bizi diranen kantuetan
negarrez dagozanen negarretan...

Nundik
eta
noraiño

ez nintzake ibilliko ni
nire kantu zoli eta zabalean
benetako olerkaria
banintzake?

gorantza be egingo neuke
alakoren batian

goiko azkenengo atetan
atea jo arte.

IV

Olerkari baten
olerki-ameseta zoragarritik ateratzen
etorri zara.

Sinistu be ezin leitekean
berinezko
ameseta maitagarri bat
apurtzen
etorri zara.

zeruetako amesetia izan da
sinistu ez arren zuk.

Ikusi dodazan irudiak esango daubezan olerkaririk eztago munduan.
Ango gorri zuriak etxuratuko daubezan pintorerik be ez.
Ezta bertako soiñu gozo zolirik lortuko dauben soiñularirik be.

Eztot uste.
Eztot uste
nik egin dodan amesetiaren
barri
emongo daberen
ertilaririk
egongo danik
munduan.

Zertako etorri zara zu?
Zergaitik etorri zara?

Zertako etorri zara
goiko ameseta au kentzen
zeruko ameseta eder au
amatetan?

V

Iñoz be ez neban sartzerik gura izan
zure ixilleko barruan.

baiña
ixillean zabaldu deuste
bere lorea
itxasoko amodio urdiñak,
misteriozko aizean.

Ondo sumatu dot zure miña
eta eztot poz aundirik artu
zure samintasuna jakitean.

Bein be
etzendun egin bear negarrik
azken bako oñazetan.

Zergaitik etzendun
sinistu eta itxaron
nire irribarrean?

VI

Zure betiko
miñezko kantu apurtua baiño
naiago dot

mendiaren
kantu ixilla
entzutea

atsegin baiño min geiago emoten deustalako
zure kantu orrek.

Euren ostian Egillea erakusten deustiezan
itxaso mendiak
zu baiño
maiteago dodaz.

Bake aundi bat ekarten deustielako biotzera
eta Itxaropenaren enbata
nire arima nekatura.

Nekatuta nago
zure kantu urratu orregaz

eta itxi egidazu
bakarrik
bakean.

Zergaitik etzatoz neugaz
bakean
nire bide barritik?

VII

Miñezko kantu zarra amaitzen
ikusi dot
bere ezpanetan.

Bere alboan egon naz
samintasunezko
bizitasuna
joatean
bere arpegitik.

Eta
amodiozko kantu bat
kantau dau
gero
irriparre batekin.

Eta orduan gertatu da gertau dana:
Zeruko lainuak
udabarriz jantzi dira
gure biotzakin batera

VIII

Neuk be eztakit nik zelan urten eban
arek kantu barri arek
nire ezpan mutuetan

Bertan-bera itxi eutsien
euren olgetiari
auzoko umiek be
nire kantu barria
entzuteko

Eta makillia eskuan artuta
zutundu zan bere jesarlekutik
agura zarra be,
nire ingurura
etorteko

negar anpuluak ekazan begietan
eta irribarrea ezpanetan

barrero gaztetu egin ete-jakon ba biotza
nire kantu barria entzunda?

Nundik eta nora etorri ete-zan ba
nire ezpain mutueta
a misteriozko kantu ez ezagutua?

IX

Noz esan neutsun nik
lur azpi bako bidetik
ibiliko nintzala?

Noz esan neutsun nik
aize bako aizean
joango ziñala?

Noz agindu neutsun nik
ur bako itxasoan
egongo giñala?

Eta orain
nabartasunezko
utsune
miragarrian

bide bako bidetik,
aide bako aizean,
eta
ur bako itxasoan
gabiz ibili
egaz eta uger

geuk be zelan eztakigula.

X

Amodiozko
 benetako kantuan
 gura dot
 betetzea
 ixillezko zolitasun utsa.

Ixillean.
 Ixil ixillean.
 Obari barik
 ardura zuzenian.

Samintasunetik urrin,
 amatetan eztan argidun zelaiunarantza
 doian
 Itxaropenezko
 bidera.

Eta
 kantuzko zaldiaren
 ganean
 noianean,

Deadar egitea
 gura dot
 Itxaropenaren
 izenian,

Egizko Argitik
 ukakor eta gogoillun
 goitik bera moteltasun utsera
 doazanai.

XI

Izar argituen bidean
 joan zan
 neguko egun otz betean
 ezekin be konturatu barik.

Orri barik eta billosik
 egoan baso zarrak
 «agur» esan cutson
 betiko.

Auts biurtu jataz zu barik
udagoieneko
urregorritzko
orri elduak.

Otzaren otzez
leituta
itxitea
gure izan eban
mendiko aize otzak,

baiña izarrak irabazi eutsien
burrukia.

XIII

Egunsentiko lau aize
atsegintsuen ganean
maitasunaren
kantu barria
bialtzen deusut.

Eztot gure
barrero ibili zaitian
bakartasun baltzeko
kantu
negargarriakin.

Betikotasunezko irribarre gozo bat
ikustea gure dot,
gaurtik aurrera,
zure ezpain-begietan.

Sinistu egizu, sinistu.
Maitasunezko
kantu barrian
itxaropenezko izarra
geiago galdu eztagizun.

Zer dala uste dozu bizitza bat ba?

XIII

Aunditasunez beterik
betikotasunezko
bakean

joan zan
egaz

gure etxe aurreko mendien osteruntza.

Udagoieneko arratsalde batean izan zan
Neguaren sorgintasundun adarrak
agertu ziran illuntze gorrian.

araitz eta pagoen
urregorritzko orriakin
estaltzen egoan lurra

neguan
edurragaz ezkonduta
lo egiteko.

Olerkariak
sinistu daubien
edertasunagaz
ikututa
egozan
gaztien
arimak.

Gure etxeareko mendietan
ezkutau zan egaz

urregorritzko
udagoien arratsalde bateko
illuntze gorrian.

eta ez genduan ikusi geiago
bein be
etzalako etorri
jaio zan basoko aratxera.

XIV

Eztozu ikusi joaten?

Astiro astiro urten dau
mendietako bideruntza.

Negarrez eruan dau biotza
eta negarrez arimia be.

Ete-dau gero egon miñik?
Miñik ba-dago munduan,
benetako miña izan da
arek eruan dabena
biotzian eta ariman.

Bia joan da joan.
Joan da,
eta geiago ez etorteko joan be.

Poz barri baten
itxaropena
ereinda eruan dau beragaz
bere biotz barruan,
atzoko samintasuna garbitzeko.

XV

Zoriontsu bizi naz
zorionakin amesetan nagoan artean.

Zoriona bera zala
esaten genduana neukanian baiño obeto.

Eta orregaitik
zorionagaz amesetan egiten dodan bidetik
jarraitzea
gure dot
beti.

Atsegiñetan baiño
arnasan aurkitu dodalako
benetako zorientasuna.

Zorotasun oberik
eztago
nirezako.

MARKUE.

1966.

UDAGOIENA

Urriñetako zeru-lorategietan zimelduta legez
jausten dira orriak
agurrezko kiñuekin.

Izar guztietatik bakartaderuntza jausten da
lur astuna
gaubaren bitartez.

Danok jausten gara. Eskuak be jausi egiten dira.
Begiratu bestienai be: eta arek be jausi egiten dira

Alan da be,
Azkenbako biguntasunagaz onei jausialdiori
eutsiten dautsien Bat badago, orraitino.

Rilke, Rainer M.

OLERKIA

Eskumiak eztaki
zer egiten dauban ezkerrek.

Gaubak be eztaki egunaren barri.

Ezta izadizko indarrak be ez:
Ikusmena illundu
ta
soiñu-batuak, txilin-txikien biguntasunagaz
danari emoten dautsie
maitasunezko
zarata ederraren
zolitasuna.

Kaschnitz, m.l.

MARKUE itzultzaille.

Irun-en, 1966-IX.